

Vragenbus!

Vragen en antwoorden voorzien van vraagnummer beiden in zoo beknopt mogelijk vorm, worden gaarne persklaar (aan één zijde beschreven)!, uiterlijk voor den vijfden van de maand ingewacht bij de Redactie Jan Luykenstraat 52, Amsterdam Z.

Vraag 1: Reinigen, opbergen en steriliseeren van gebruikte boren.

Antwoord 1a In antwoord op vraag Nr. 1 gaarne het volgende:

Een boor bevindt zich gedurende zijn aanwezigheid bij den tandarts in een der volgende fasen:

1. *Die, waarin ze bewaard wordt om gebruikt te kunnen worden.* En voor den tandarts zelf en voor de indruk op de patient is het van het grootste belang de gewenschte boor onmiddellijk te kunnen grijpen. Elk weifelend of eenigszins langdurig zoeken is hier uit den booze. Men bezigt hiertoe:

A. *Borenbakjes.* Wil men hieruit blindelings een bepaalde boor grijpen, dan moeten de boren hierin uiterst secuur geschift klaar liggen, wat een voortdurend terugkeerend karwei is, en wat zeer vele bakjes vergt. Ook het onderscheid tusschen geheel nieuwe en gebruikte exemplaren geeft hier aanleiding tot complicaties.

B. *Borenstanders.* a. *Draaibaar.* Deze apparaten zijn mij altijd erg onhandig voorgekomen. Tevens is de slechte overzichtelijkheid van dergelijke borenhouders een nadeel.

b. *Niet draaibaar.* Daarin zijn tegenwoordig aardige aanbiedingen in eboniet. Het groote bezwaar is echter weer, dat voortdurend een pincet noodig is wegens veel te dichte opstelling. Hierdoor is ook 't overzicht weer bemoeilijkt. De achtergrond is verder niet wit, waardoor de boren minder gemakkelijk te onderscheiden zijn.

Ik probeerde verschillende van bovengenoemde modellen, doch kwam er tenslotte toe groote, eenvoudige eikenhouten blokken te gebruiken. Die zijn niet meer in de handel. De afmeting der blokken bedraagt $16\frac{1}{2} \times 6 \times 2$ cM. Ze bevatten vier of drie boren in de breedte en 9 in de lengte. De door mij gebruikte maten varieeren van oo tot en met 8.

Vooraan staan de dunste en verder klimt de dikte naar achter geleidelijk op.

Naar gelang 't verbruik worden de blokken één of meerdere malen per dag aangevuld. De opstelling is echter zóó, dat de twee rechtsche rijen op elk blok uitsluitend nieuwe boren bevatten. Elk gezoek naar een speciaal nieuw boortje is daardoor gecoupeerd.

Echter, de twee of meer losse blokken gaan gemakkelijk op uw kast „zwerfen”. Ze zijn ook vrij licht, waardoor ze gauw gaan schuiven of eenigszins oplichten, als men snel een boor grijpt. Deze kwestie heb ik opgelost door de twee blokken klemmend te vatten in een laag eikenhouten bakje, dat vrij zwaar is en waardoor een stabiel geheel gevormd wordt. Waar misschien enkele collega's voor een dergelijke stander iets gevoelen, vroeg ik nog eens prijsopgaaf bij den fabrikant: fa. D i r k s e, meubelmakers, Geversstraat, Oegstgeest. De kosten voor een houder met 2 blokken bedraagt pl.m. f 4.—; met deksel pl.m. f 8.—; het geheel is donker gebeitst; ook de dental depots kunnen ze wel leveren.

2. *Die, waarin ze gebruikt wordt.* Deze phase valt buiten de orde van de vraag, behalve de beoordeeling op scherpte. Komt een boor beneden no. 5 U onvoldoende scherp vóór, zoo worde hij meteen in de afvalbak geworpen. Laten slijpen beneden deze maat levert n.l. teleurstelling op.

3. *Die van het uitkoken.* Gedurende of aan het einde van den dag, als men een aantal vuile boren heeft verzameld, worden ze onder heet stroomend water afgeborsteld en vervolgens in een speciaal metalen doosje met gaatjes, samen met andere instrumenten, uitgekookt.

4. *Die van het drogen en nareinigen.* Na deze desinfectie worden de boren flink droog gewreven en 't werkeinde eventueel gedroogd met warmeluchtblazer.

Met koude desinfectievloeistoffen heb ik minder goede ervaringen. Als niet het middel totaal weer is weggewasschen, geeft dit licht aanleiding (ook als men het voor andere instrumenten gebruikt) tot uitslagjes aan de lip.

5. *De phase van het opbergen:*

a. *op de borenstander,*

b. *van de nieuwe en geslepen boren* (deze laatste worden in pakjes van dezelfde maat als de nieuwe afgeleverd).

Hiertoe liet ik een geheele kastlade inrichten, zoodanig dat de boren-pakjes juist en op volgorde passen in lange bakjes van dun eikenhout. In de handel bestaan, zoover ik weet, geen opbergapparaten voor gebruikte boren. Wel leveren verschillende borenfabrikanten kleine kastjes voor nieuwe boren. Deze kwamen mij om diverse redenen onpractisch voor. (Ook al omdat het weer een apart meubel is, dat moeilijk een bevredigende plaats kan vinden zonder te storen).

c. *Van de gebruikte, die niet meer op de borenstander kunnen* (ook al omdat deze ondertusschen reeds weer door andere boren zijn aangevuld).

Hiervoor reserveerde ik een aantal der meest rechtsche bakjes. Door middel van schuifjes kan men naar behoefte weer zelf de verdeling

maken. Uit deze „stock” zijn dan snel weer de voor gebruikte boren bestemde rijen van de borenblokken aan te vullen.

Er worden losse bakjes gebezigd en niet slechts latjes in de lade, omdat dit laatste 't onderhoud van de lade haast ondoenlijk maakt. Ook het bijvullen der diverse vakjes kan dan geschieden door de bakjes afzonderlijk uit de lade te nemen. (Deze bakjes vervaardigde eveneens de firma *D i r k s e*. Wanneer men de inwendige maat van een lade opgeeft, kan deze firma de bakjes leveren; onkosten pl.m. f 15.—).

Reeds jaren volg ik dit systeem bij mijn borencirculatie en ik zou niet weten, wat hieraan nog te verbeteren. Men moet zich eenige moeite getroosten de zaak even „op pooten” te zetten, vooral daar de diverse artikelen niet in de handel zijn, doch daarna heeft men er ook dagelijks profijt van.

A. D. B.

Antwoord 1b Het beste systeem lijkt mij, èn voor U èn voor Uw patienten de boren na gebruik weg te werpen. Het materiaal is tegenwoordig niet zoo goed meer vergeleken bij vroeger, maar de prijzen zijn naar verhouding veel lager geworden. Bij groote afname kunt U bovendien een zeer lagen prijs bedingen. De kosten van de boor spelen dan geen rol meer. Boren, die U even gebruikt hebt komen desnoods in een apart bakje en worden na reiniging in een overzichtelijk blok gezet.

EIBRINK JANSEN.

Vraag 2. *Rhagas bij het dragen van protheses.*

Antwoord: Een dergelijk geval heb ik eenigen tijd geleden behandeld, waarbij de patiënte (met een mager spits gelaat) terugkwam om haar volle prothese dusdanig veranderd te hebben, dat enkele plooitjes, in de bovenlip e.d. zouden verdwijnen. Tevens merkte ik rhagaden op. De beet was hier eerder te hoog dan te laag.

De elementen zijn toen alle iets buiten de processus gezet en de buccale en labiale partijen v. d. prothese extra dik uitgevoerd (Paladon). Het door de patiënte gewenschte resultaat was bereikt, . . . en tevens waren de rhagaden verdwenen, terwijl de beet gelijk gebleven was.

Hoewel ik geloof dat het met deze gevallen een zoeken is, zou ik willen aanraden het eens door opleggen met roode wasplaatjes, in die richting te probeeren.

ABLIJ

Vraag 3. *Is conserveerende tandheelk. hulp bij menstreeurende vrouwen ongewenscht?*

Antwoord: Dit is inderdaad een bakerpraatje. Heel gemakkelijk treedt hierbij verwarring op met extractie gedurende de menstruatie, welke m.i. wel degelijk ontraden dient te worden. Dat er op dit gebied vreemde opvattingen heerschen bleek mij nog kort geleden, toen een moeder van een patiëntje mij er een verwijt van maakte, dat ik een blijvende molaar van een goud inlay had voorzien. Volgens zeggen van den huisdokter (!) was dit zonde en jammer, want deze kies groeide nog, waardoor de vul-

ling er wel gauw uit zou vallen. Ik heb haar toen uit den droom geholpen, maar zulke opmerkingen van z.g. deskundige zijde, doen de conserseerende tandheelkunde weer heel wat afbreuk.

Vraag 5. *Ervaringen met Kallodent en Gingivist als prothese-materiaal.*

Antwoord: Op de vraag naar ervaring wat betreft Gingivist-prothese meen ik te moeten antwoorden dat men hierover eerst een oordeel kan uitspreken na eenige jaren gebruik van dit materiaal. Bij enkele prothesen waarvan één sinds begin 1938 in gebruik is het oordeel onverdeeld gunstig.

ROELANTS.

Vraag 6. *Berekening van behandeling der nabloedingen bij extractie?*

Antwoord: Dit is weer één van de onaangename zijden van de praktijk. Het is een uitloeijsel uit den tijd, toen men op een prothese ongeveer van alles toekreeg. Als gevolg hiervan beschouwt het publiek heden ten dage een nabloeding als het gevolg van een kunstfout van den tandarts, evenals napijn na een extractie. Sommigen hebben de moeilijkheid trachten te omzeilen door geen nabloedingen te behandelen, maar deze naar een huisdokter te verwijzen, hetgeen echter valt af te keuren. 't Wordt zoo langzamerhand tijd, dat de Maatschappij hier verandering in brengt. Nu de prijs voor volledige prothesen ook zoo laag is geworden, dat een kleermaker die zichzelf respecteert er geen pak voor zou willen maken, wordt het zoo langzamerhand tijd, dat ook het eindeloos gezeur met drukplaatsjes wordt gecoupeerd door een visiterekening. Nu weten wij wel, dat in het oog van heel wat patiënten een goed zittend pak meer beteekent, dan een goedzittende prothese (Ik heb in mijn omgeving nooit iemand ontmoet, die er prat op ging een pak 15 jaar te hebben gedragen, maar wel een prothese), maar tienmaal terugkomen voor een kraag, die niet sluit, doet niemand. Maar tien en meer keer terugkomen met allerlei bezwaren is in de meeste praktijken heel gewoon.

EIBRINK JANSEN.

Vraag 7. Is het mogelijk op een melkelement met eenige kans op succes een kroon te maken?

Patiënt is 38 jaar. Sterk gebit. Melk-cuspidaat inf. dext. is nog aanwezig, is sterk carieus, kan niet meer gevuld worden doch zit *zeer stevig*. Blijkens foto is blijvende cusp. wel aanwezig. Ik ben nu bang, dat, als ik de melk-cusp. extraheer de nieuwe cusp. door gaat groeien en, daar de ruimte tusschen I 2 en P 1 absoluut te smal voor hem is, ergens scheef buccaal of linguaal doorbreekt. De situatie zou er dan voor patiënt niet beter op worden noch uit aesthetisch noch uit utiliteitsoogpunt.

Welke collega heeft ervaring hierover en wil advies geven?

P. J. C.

Vraag 8. Welke collega kan mij inlichten over kwaliteit en verwerkingswijze van Flecks' Cementen? In Amerika schijnen deze veel gebruikt te worden doch in Holland zoo goed als niet. Maakt Flecks een goede Porceleincement? of alleen Oxyphosphaatcement. Is dit laatste geschikt voor onderlaag in amalgaamvullingen, voor kroonwerk en voor gewone vullingen? Maakt Flecks ook een witte Coppercement? Zijn deze cementen „hydraulic?”

P. J. C.